

ALGEMENE INHOUD

DEEL I. PREVENTIE EN OPVOLGING	17
1. Inleiding	17
2. Terminologie	18
2.1. Preventie	18
2.2. Incident	18
2.3. Ongeval	19
2.4. Bijna-ongeval	20
2.5. Arbeidsongeval	20
2.6. Veiligheid	20
2.7. Kengetallen i.v.m. <i>arbeidsongevallen: frequentie- en ernstgraad</i>	21
3. Statistieken	21
3.1. Bronnen van statistieken	21
3.2. Enkele cijfers	23
4. Wetgeving	23
4.1. Relevante wetgeving	23
4.2. Algemene verplichtingen	24
4.3. Specifieke verplichtingen bij ernstige arbeidsongevallen	25
4.3.1. Definitie van het begrip “ernstig arbeidsongeval”	25
4.3.2. Verplichtingen van de werkgever in geval van ernstig arbeidsongeval	28
4.3.3. Bijzondere gevallen	34
5. Basisprincipes/modellen	36
5.1. Inleiding	36
5.2. MUOPO	37
5.3. Dominotheorie – sequentiële causaliteit	39
5.4. Multicausaliteit	45
5.5. Model van een incident	47
5.6. Ongevalonderzoek en de Deming-cirkel	48
6. Ongevalonderzoek	49
6.1. Waarom: doel en voordelen	49

6.2.	Welke incidenten komen in aanmerking voor onderzoek?.....	50
6.3.	Wie?.....	53
6.4.	Wanneer?.....	55
6.5.	Een onderzoek uit de praktijk: perceptie van kaderleden.....	56
6.6.	Structureel: vastleggen van een procedure.....	58
6.6.1.	Onderdelen van een procedure.....	58
6.6.2.	Bijzonder geval van werksituaties waarbij meerdere werkgevers betrokken zijn.....	60
7.	En toen was het geen oefening meer	62
7.1.	De eerste reactie.....	62
7.1.1.	EHBO/verzorging.....	62
7.1.2.	Bewarende maatregelen.....	62
7.2.	Interne melding.....	63
7.2.1.	Wat melden.....	63
7.2.2.	Hoe melden.....	64
7.2.3.	Waarom medewerkers niet melden.....	65
7.3.	Aangifte.....	67
7.3.1.	Wie moet aangeven?.....	67
7.3.2.	Wat aangeven?.....	68
7.3.3.	Hoe aangeven?.....	68
7.3.4.	Wanneer aangeven?.....	68
7.3.5.	Aan wie aangeven?.....	68
7.3.6.	Wat als de werkgever weigert aangifte te doen of nalatig is?.....	69
7.3.7.	Wat als de werkgever niet verzekerd zou zijn?...	69
8.	De stappen in het ongevalonderzoek.....	70
8.1.	Inleiding.....	70
8.2.	Definiëren van een eindgebeurtenis.....	70
8.3.	Feiten verzamelen.....	71
8.3.1.	Principes.....	71
8.3.2.	Verloop.....	72
8.3.3.	Hoe ver gaan in het verzamelen van feiten?.....	73
8.3.4.	Aanpak.....	74

8.4.	Feiten rangschikken.....	77
8.4.1.	MUOPO.....	77
8.4.2.	Feitenboom.....	80
8.4.3.	Verband feitenboom-dominomodel.....	85
8.4.4.	Statistieken.....	85
8.5.	Preventiedoelen selecteren.....	88
8.5.1.	Na elke ongevalsanalyse.....	88
8.5.2.	Na analyse van meerdere ongevallen.....	89
8.6.	Mogelijke preventiemaatregelen bedenken.....	90
8.6.1.	Basis: de preventiehiërarchie.....	90
8.6.2.	Toelichting bij de preventiehiërarchie.....	92
8.6.3.	Correct beschrijven van maatregelen.....	98
8.7.	Rapporteren.....	99
9.	Actie na onderzoek.....	101
9.1.	Beslissingen.....	101
9.2.	Inplannen preventiemaatregelen in het DRBS.....	104
9.3.	Aanvulling van het omstandig verslag.....	104
9.4.	Opvolging van de preventiemaatregelen.....	105
9.5.	Opvolging van de kwaliteit van het onderzoek.....	105
10.	Samenvatting.....	106
11.	Conclusie.....	107
12.	Bibliografie.....	107
Bijlage 1.	Statistieken van arbeidsongevallen in de privésector – 2017-2018 (bron: jaarverslag Fedris).....	109
Bijlage 2.	Welzijnswet, hoofdstuk XIbis.....	115
Bijlage 3.	Codex, uittreksel.....	119
Bijlage 4.	Praktische aanpak van de samenwerking tussen uitzendbureau en inlener bij de behandeling van een (ernstig) arbeidsongeval.....	124
Bijlage 5.	Formulier voor melding/onderzoek van ongevallen volgens het dominomodel.....	126
Bijlage 6.	Formulier voor melding/onderzoek van ongevallen volgens de MUOPO-structuur.....	127

Bijlage 7. Aandachtspuntenlijst voor het verzamelen van feiten, gebaseerd op MUOPO	129
Bijlage 8. Formulier voor het rangschikken van feiten volgens MUOPO (visgraatdiagram)	131
DEEL II. RECHTSPRAAK ARBEIDSONGEVALLEN.....	135
1. Personeel toepassingsgebied van de arbeidsongevallenreglementering.....	136
1.1. Aanwezigheid van een arbeidsovereenkomst – bestaansvoorwaarden – test voorafgaand aan de aanwerving.....	136
1.2. Aanwezigheid van een arbeidsovereenkomst – cursist die een individuele beroepsopleiding volgt.....	137
2. Begrip “ongeval”	140
2.1. Plotselinge gebeurtenis – letsel na vaccinatie.....	141
2.2. Plotselinge gebeurtenis – duur	142
2.3. Plotselinge gebeurtenis – stress.....	143
2.4. Plotselinge gebeurtenis – stress.....	144
2.5. Plotselinge gebeurtenis – discussie op het werk – posttraumatisch stresssyndroom	146
2.6. Plotselinge gebeurtenis – gewone en normale uitoefening van de dagtaak – deelname aan een oefening in een politieschool	147
2.7. Plotselinge gebeurtenis – gewone en normale uitvoering van de dagtaak – verbale agressie/posttraumatisch stresssyndroom.....	148
2.8. Plotselinge gebeurtenis – gewone en normale uitvoering van de dagtaak – uitwringen van een dweil.....	150
3. Begrip “arbeidsongeval”, d.w.z. ongeval tijdens en door het feit van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst.....	150
3.1. Ongeval overkomen in dronken toestand.....	151
3.2. Ongeval tijdens de middagpauze – arbeidsongeval of arbeidswegongeval.....	152
3.3. Ongeval ingevolge epileptische aanval	154
3.4. Ongeval overkomen tijdens een buitenlandse missie en in dronken toestand.....	155
3.5. Ongeval tijdens een sportwedstrijd.....	157

3.6.	Ongeval tijdens doorbrengen van nacht op een bouwplaats	159
4.	Ongeval op de weg naar en van het werk.....	160
4.1.	Onderbreking van de arbeidsweg – niet-belangrijke omweg – wettige reden	161
4.2.	Normaal traject van de arbeidsplaats naar de verblijfplaats – op de arbeidsplaats blijven voor een klus met persoonlijke doeleinden	162
4.3.	Normaal traject van de arbeidsplaats naar de verblijfplaats – belangrijke onderbreking	163
4.4.	Normaal traject van de arbeidsplaats naar de verblijfplaats – belangrijke onderbreking	164
5.	Uitsluiting wegens opzettelijke fout van het slachtoffer	166
5.1.	Zelfmoordpoging.....	166
5.2.	Zelfmoord	168
6.	Burgerlijke aansprakelijkheid	168
6.1.	Burgerlijke aansprakelijkheid architect	170
6.2.	Burgerlijke aansprakelijkheid gebruiker – terbeschikkingstelling	172
6.3.	Burgerlijke aansprakelijkheid gebruiker – terbeschikkingstelling	174
6.4.	Burgerlijke immuniteit werkgever – terbeschikkingstelling – burgerlijke immuniteit werknemer – artikel 18 Arbeidsovereenkomstenwet	176
6.5.	Burgerlijke immuniteit werkgever – verboden terbeschikkingstelling	178
6.6.	Burgerlijke immuniteit lasthebber van de werkgever – terbeschikkingstelling	180
6.7.	Burgerlijke immuniteit lasthebber van de werkgever – terbeschikkingstelling	181
6.8.	Burgerlijke immuniteit werkgever – verlies van burgerlijke immuniteit bij zwaarwichtige overtreding van de welzijnsreglementering	182
6.9.	Burgerlijke immuniteit – verlies van burgerlijke immuniteit bij zwaarwichtige overtreding van de welzijnsreglementering	184

6.10. Burgerlijke immuniteit werkgever – onmogelijkheid voor derden om regres uit te oefenen tegen de werkgever ten belope van zijn aandeel in de aansprakelijkheid	185
7. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid	187
7.1. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid werkgever versus leden hiërarchische lijn.....	189
7.2. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid werkgever versus eigen verantwoordelijkheid werknemer	190
7.3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid rechtspersonen en werfleider als natuurlijk persoon	191
7.4. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van afgevaardigd bestuurder.....	193
7.5. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid rechtspersoon en leden van de hiërarchische lijn.....	195
7.6. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid rechtspersoon en zaakvoerster, begrip “lasthebber” in het sociaal strafrecht.....	197
7.7. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de havenwerkgever en de erkende werkgeversorganisatie	199
Alfabetisch trefwoordenregister.....	205